

Porodní bolesti elektronických knih

Martin Vyleťal, Lupa.cz

Prodej e-knih ve světě roste

- 2010 – v USA prodáno e-knih za 0,5 mld. USD
- Amazon 5/2011 na každých 100 tištěných 105 e-knih
- Amazon 90 tisíc titulů (2007), 980 tisíc (6/2011)
- Letos poprvé vyšší zisky z prodeje e-knih než z prodeje čteček

V Česku je to zatím bída

- První pokusy už na přelomu tisíciletí: neúspěšné
- Důvody: nezájem čtenářů, nezájem nakladatelů, nedostatek kvalitního obsahu, chyběly cenově dostupné čtečky
- Dnes čtečky jsou, problémy ale přetrvávají

V Česku je to zatím bída

- K dispozici pouze stovky titulů
- Prodeje max. desítky kusů od titulu
- Mizerná nabídka, často výběhové tituly
- Rajknih.cz – pouze čtečka Wooky
- eReading.cz – ePub, PDF, ochrana Adobe Digital Editions – nutnost další registrace
- Palmknihy – sociální DRM, aktivační kód poštou...

Postoj vydavatelů

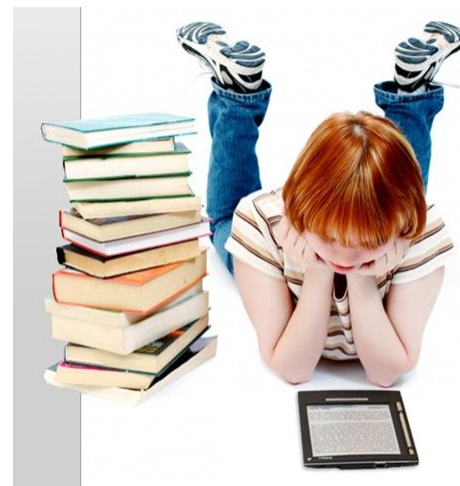
- Konzervativizmus, neochota riskovat
- Absence práv na e-knihy
- Obavy z pirátství
- Autorská práva na zahraniční tituly
- Cena nakladatel (50 až 70% tištěné) x čtenář 50 Kč
- Řada formátů
- Fixní náklady – není umění vydat, ale prodat – výnosy pro vydavatele téměř stejné jako u tištěných knih

Potenciální trh existuje

- Češi – národ knihomolů
- 50% internetové populace čte knihu alespoň jednou týdně (Mediaresearch, 2/2011)
- Třetina dává přednost tištěné knize, e-knihám se ale nebrání
- Čtvrtina uvažuje o koupi e-knihy

Potenciální trh existuje

- Objem knižního trhu cca 6 mld. Kč
- Průměrný náklad 2000 kusů, vyplatí se od cca 1000 kusů
- U e-knih bod zvratu nižší cca 800 kusů
- Až 90% knih jsou novinky

Potenciální trh existuje

- Mezi lidmi velké množství čteček – chybí obsah – čtenáři převádějí tištěné knihy do elektronického formátu
- Počet takových titulů značně převyšuje počet e-knih u prodejců
- Pokud vydavatelé nezareagují, může tuzemský trh s e-knihami následovat trh s hudbou – loni jen 7 procent hudby v Česku prodáno v digitální podobě – prodeje celkově poklesly o 27 procent

Právní aspekty

- E-kniha není kopií tištěné knihy
- E-kniha – autorské dílo slovesné, které není distribuované na hmotném nosiči
- Není rozdíl mezi tištěnou knihou a e-knihou na hmotném nosiči
- Prodejem tištěné knihy dochází k vyčerpání autorských práv – nositel práv už nemůže kontrolovat, co se s knihou po prodeji děje
- Tištěnou knihu tak lze bez souhlasu nositele práv prodat či půjčit kolegovi, nikoliv pronajmout či zpřístupnit třeba na Internetu

Právní aspekty

- U e-knih, které nejsou na hmotném nosiči nedochází k vyčerpání práv autora k rozmnoženině – užití nazýváme „sdělování díla veřejnosti“
- Čtenář nemůže s e-knihou staženou s Internetu dále nakládat v právním smyslu (prodej) – analogie CD v. mp3 z Internetu
-

Práva čtenáře e-knihy

- Záleží na rozsahu práv poskytnutých distributorem
- Mezi distributorem a čtenářem může být uzavřena licenční či podlicenční smlouva – v praxi k tomu ale zpravidla nedochází
- Pokud není licenční smlouva může čtenář užít dílo pouze na základě zákona
- Rozmnoženinu si může pro osobní potřebu a neobchodní účely pořídit jen fyzická osoba

Práva čtenáře e-knihy

- Pokud není uzavřena licenční smlouva, nelze e-knihy dědit, půjčovat, darovat a to ani v případě, že je darujete či půjčujete na čtečce (pokud nebyly nahrány v okamžiku prodeje)
- Nelze tisknout, pokud to vydavatel výslovně nepovolil
- Nelze zbavit DRM, za účelem prohlížení na jiném zařízení

Knihovny

- Volná díla mohou nabízet libovolně ke stažení
- Vázaná díla mohou zpřístupnit pouze v prostorách knihovny tedy pouze jako prezenční výpůjčku
- Připravovaná novela AZ na této praxi pravděpodobně nic nezmění...

Děkuji za pozornost.

Martin.Vyletal@lupa.cz
Martin.Willi@centrum.cz

+420 605 518 605

LUPA^{CZ}